

NL

NL

NL

EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 4.11.2010
SEC(2010) 1278 definitief

WERKDOCUMENT VAN DE DIENSTEN VAN DE COMMISSIE

Begeleidend document bij het

Voorstel voor een

VERORDENING (EU) Nr. .../... VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

tot wijziging van Verordening (EG) nr. 648/2004 wat het gebruik van fosfaten en andere fosforverbindingen in huishoudelijke wasmiddelen betreft

SAMENVATTING VAN DE EFFECTBEOORDELING

COM(2010) 597
SEC(2010) 1277

1. INLEIDING

Fosfaten worden gebruikt in detergentia om de waterhardheid te verminderen en zorgen ervoor dat de detergentia doeltreffend werken. Fosfaten afkomstig uit detergentia kunnen echter schadelijk zijn voor het aquatisch milieu en kunnen het ecologisch evenwicht verstoren doordat zij algengroei versterken, een fenomeen dat eutrofiëring wordt genoemd. Er zijn weliswaar ook andere waterontharders beschikbaar, die echter minder goede wasresultaten opleveren, met name naarmate de verontreiniging sterker is.

Bij Verordening (EG) nr. 648/2004 betreffende detergentia¹ wordt het in de handel brengen van detergentia geharmoniseerd wat betreft de etikettering van detergentia en de biologische afbreekbaarheid van de oppervlakteactieve stoffen die zij bevatten. Gelet op het gevaar van eutrofiëring werd evenwel in artikel 16 van de verordening bepaald dat de Commissie een evaluatie moest doorvoeren, een verslag moest indienen en, indien nodig, een wetgevingsvoorstel moest indienen ter regeling van het gebruik van fosfaten met het oog op de geleidelijke eliminatie of de beperking van specifieke toepassingen. In haar in 2007 ingediende verslag kwam de Commissie tot de conclusie dat er nog steeds onvoldoende inzicht is in de bijdrage die fosfaten in detergentia tot het eutrofiëringsproces leveren, maar dat de stand van de kennis op dit gebied nog altijd snel evolueert.² Verdere inspanningen om de kenniskloof op dit gebied te overbruggen vormen de basis voor dit effectbeoordelingsverslag, waarin verschillende beleidsopties worden geanalyseerd om het gebruik van fosfaten in detergentia te reguleren.

2. PROBLEEMOMSCHRIJVING

2.1. Waarom vormt de aanwezigheid van fosfaten in detergentia een probleem?

Fosfaten in detergentia dragen bij tot eutrofiëring, een ingewikkeld fenomeen waarbij een verhoogde fosfaatconcentratie tot een vermindering van de kwaliteit van oppervlaktewateren leidt. De belangrijkste bronnen van fosfaten die in het milieu vrijkomen, zijn: meststoffen, menselijke en dierlijke stofwisselingsproducten (urine en fecaliën) en detergentia. Het relatieve aandeel van deze bronnen verschilt per lidstaat en per stroomgebied. Hoewel de in detergentia toegepaste hoeveelheid fosfor (110 000 t) minder dan 10% van die in meststoffen (1,5 miljoen t) uitmaakt, belanden alle fosfaatbestanddelen van detergentia in het afvalwater, zodat zij alle tot eutrofiëring kunnen bijdragen, terwijl de fosfaten die in meststoffen worden gebruikt grotendeels in de bodem worden vastgehouden en slechts voor een klein (niet volledig kwantificeerbaar) deel worden weggespoeld en in het oppervlaktewater terecht komen. Sinds de invoering van de Kaderrichtlijn Water (Richtlijn 2000/60/EG) wordt meer nadruk gelegd op de bestrijding van eutrofiëring.

Met behulp van een model voor probabilistische risicobeoordeling (INIA 2009)³ werd berekend dat de mate waarin fosfor in detergentia bijdraagt tot het risico van eutrofiëring, in de EU uiteenloopt van 2,3% in het Middellandse Zeegebied tot 5,8% in de ecoregio's in de

---

¹ Verordening (EG) nr. 648/2004 van het Europees Parlement en de Raad betreffende detergentia, PB L 104 van 8.4.2004, blz. 1.

² (COM(2007) 234), beschikbaar op:
http://ec.europa.eu/enterprise/chemicals/legislation/detergents/index_en.htm.

³ Beschikbaar op: http://ec.europa.eu/enterprise/chemicals/legislation/detergents/index_en.htm.

centrale Oostzee. Deze cijfers staan echter niet onomstotelijk vast. Het Wetenschappelijk Comité voor gezondheids- en milieurisico's (WCGM)⁴ is tot de conclusie gekomen dat het INIA-model een innovatief instrument is om berekeningen op Europees niveau door te voeren, maar minder geschikt is om een schatting te maken van de bijdrage tot eutrofiëring op regionaal of lokaal niveau. Bovendien kon door het WCGM niet worden vastgesteld of de gegevens die ten grondslag lagen aan het probabilistische model, representatief zijn voor de hele EU.

Uit deterministische berekeningen voor het stroomgebied van de Donau⁵ is gebleken dat de vervanging van fosfaten in detergentia zou kunnen resulteren in een afname van de hoeveelheid fosfor (P) uit puntbronnen⁶ met 24% en een afname van de hoeveelheid fosfor uit alle bronnen met 12%.

De probabilistische en de deterministische modellen tonen dus beide aan dat fosfaten in detergentia in bepaalde mate tot het risico van eutrofiëring bijdragen, maar kunnen deze bijdrage niet volledig kwantificeren. Voor sommige kwetsbare regio's kon de bijdrage van uit detergentia afkomstige fosfaten tot eutrofiëring wel met een hoge mate van zekerheid worden gekwantificeerd: deze bijdrage is aanzienlijk. De toepassing van fosfaten in detergentia leidt derhalve tot een negatief extern effect (eutrofiëring) waarvan de kosten door de samenleving als geheel worden gedragen, in plaats van door de formuleerders van detergentia, die geen economische stimulans ondervinden om detergentia te ontwikkelen die het risico van eutrofiëring verminderen.

2.2. Kosten van fosfaatverwijdering bij de afvalwaterbehandeling

Zuiveringsinstallaties die zijn uitgerust voor tertiaire zuivering, zijn in staat fosfaten uit afvalwater te verwijderen. Slechts een deel van de EU-bevolking is echter aangesloten op gemeentelijke afvalwaterzuiveringsinstallaties en niet alle bestaande installaties beschikken over systemen voor tertiaire zuivering. De meeste processen voor de verwijdering van fosfaten berusten op precipitatie met behulp van ijzerzouten, waarmee naast investeringskosten (voor de installatie van systemen voor tertiaire zuivering) operationele kosten zijn gemoeid, die afhankelijk zijn van de verwijderde hoeveelheid fosfaten.

De jaarlijkse bedrijfskosten voor de verwijdering van uit detergentia afkomstige fosfaten uit afvalwater belopen naar schatting tussen de 10 en de 693 miljoen euro⁷.

---

⁴ Beschikbaar op: http://ec.europa.eu/health/ph_risk/committees/04_scher/docs/scher_o_116.pdf.

⁵ "Harmonised Inventory of Point and Diffuse Emissions of Nitrogen and Phosphorus for a Transboundary River Basin" (beschikbaar op: <http://www.icpdr.org/icpdr-pages/phosphorus.htm>).

⁶ Fosforverontreiniging uit puntbronnen omvat fosfor afkomstig uit detergentia, menselijke stofwisselingsproducten en de industrie, maar niet uit meststoffen.

⁷ De gebruikte cijfers zijn afkomstig van: DEFRA, VK, 2008: <http://www.defra.gov.uk/environment/quality/water/waterquality/diffuse/non-agri/documents/consultation2008-detergents.pdf>;

A.O. Tanyi, "Comparison of chemical and biological phosphorus removal in waste water – a modelling approach".

EUREAU in 2010: Zweden 1-5 €/kg P, Hongarije 7 €/kg P, België 4,2 – 5 €/kg P (met inbegrip van slibverwijdering).

2.3. Versnippering van de interne markt en het effect van wederzijdse erkenning

Bij ontstentenis van Europese wetgeving hebben sommige lidstaten nationale maatregelen getroffen om het gebruik van fosfaten in detergentia aan banden te leggen. Andere lidstaten vertrouwen wat betreft de vervanging van fosfaten op vrijwillige maatregelen door de industrie. Dit heeft ertoe geleid dat het gebruik van fosfaten vanaf medio jaren tachtig tot heden is verminderd van 250 000 tot 110 000 t. Het gebruik van fosfaten in detergentia is in tien lidstaten nog steeds niet aan beperkingen onderhevig. De interne markt voor detergentia is derhalve versnipperd wat betreft hun fosfaatgehalte, en de producenten van detergentia zien zich met een grote verscheidenheid aan regels geconfronteerd.

Verordening (EG) nr. 764/2008⁸ inzake wederzijdse erkenning bepaalt dat de lidstaten producten (waaronder ook fosfaathoudende detergentia) die in een andere lidstaat rechtmatig in de handel zijn gebracht, moeten toelaten, tenzij zij specifieke redenen kunnen aangeven om hiervan af te wijken. De lidstaten moeten binnen 20 werkdagen (of binnen 40 dagen in complexe gevallen) antwoorden op verzoeken van producenten tot wederzijdse erkenning. De autoriteiten van de lidstaten zijn wellicht niet opgewassen tegen een situatie waarin een groot aantal producten die in andere lidstaten rechtmatig in de handel zijn gebracht, maar verschillende fosfaatconcentraties vertonen, binnen een kort tijdsbestek op de onder hun bevoegdheid vallende markt zouden worden gebracht.

2.4. Betrokken partijen

- Formuleerders van detergentia in de EU moeten bij ontstentenis van een geharmoniseerde markt voor fosfaten in detergentia voldoen aan verschillende voorschriften in de lidstaten en worden met extra kosten geconfronteerd. De import van detergentia in de EU is vrij beperkt.
- Nationale overheidsinstanties in de lidstaten die ter bestrijding van eutrofiëring wetgeving hebben ingevoerd inzake fosfaten in detergentia, zullen vanwege hun verplichtingen met betrekking tot wederzijdse erkenning wellicht meer moeilijkheden ondervinden bij de handhaving van hun wetgeving.
- Exploitanten van afvalwaterzuiveringsinstallaties met systemen voor tertiaire behandeling worden geconfronteerd met kosten voor de verwijdering van uit detergentia afkomstige fosfaten uit afvalwater.
- Fosfaten afkomstig uit detergentia dragen in verschillende regio's van de EU bij tot eutrofiëring, een proces dat schadelijke effecten kan sorteren in het milieu en negatieve economische gevolgen kan hebben voor de visserij en het toerisme. Naburige regio's die aan dezelfde oppervlaktewateren grenzen als lidstaten, hebben onder fosfaatlozingen uit de EU te lijden.

---

⁸ Verordening (EG) nr. 764/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 tot vaststelling van procedures voor de toepassing van bepaalde nationale technische voorschriften op goederen die in een andere lidstaat rechtmatig in de handel zijn gebracht, en tot intrekking van Beschikking nr. 3052/95/EG, PB L 218 van 13.8.2008, blz. 21.

3. SUBSIDIARITEITSANALYSE

Hoewel eutrofiëring ook een lokaal of regionaal probleem kan zijn, strekken de meeste stroomgebieden van rivieren in de EU zich uit tot over de nationale grenzen. Met name in de grotere stroomgebieden (bijvoorbeeld dat van de Donau) en mariene wateren (bijvoorbeeld de Oostzee) monden waterstromen uit tal van verschillende lidstaten uit. De ervaring leert dat regionale samenwerking niet doeltreffend genoeg is als het om de bestrijding van eutrofiëring op regionaal niveau gaat. Bovendien vormt de verscheidenheid aan nationale regels een belemmering voor het vrije verkeer van goederen. Maatregelen op EU-niveau zijn de enige manier om het vrije verkeer van goederen te waarborgen en tegelijkertijd de eutrofiëring op regionaal niveau doeltreffend aan te pakken. De lidstaten hebben zich uitgesproken voor EU-maatregelen op de grondslag van artikel 114 VWEU.

4. DOELSTELLINGEN VAN HET INITIATIEF

4.1. Algemene doelstelling

De algemene doelstelling is een hoge mate van bescherming van het milieu tegen de potentieel schadelijke effecten van fosfaten in detergentia te garanderen en de goede werking van de interne markt voor detergentia te waarborgen.

4.2. Specifieke doelstellingen

- Vermindering van de schadelijke milieueffecten die uitgaan van eutrofiëring in oppervlaktewateren, met name als gevolg van grensoverschrijdende waterstromen die uit detergentia afkomstige fosfaten bevatten.
- Kosteneffectieve vermindering van de fosfaatlozingen in oppervlaktewateren.
- Verbetering van het vrije verkeer van detergentia op de interne markt middels een harmonisatie van de verschillende nationale voorschriften inzake het fosfaatgehalte van detergentia.
- Voorkoming van mogelijke lasten die bij ontstentenis van geharmoniseerde EU-maatregelen zouden kunnen ontstaan voor overheidsinstanties wat betreft de ontwikkeling en onderbouwing van nationale maatregelen.

5. BELEIDSOPTIES

5.1. Optie 1: Geen optreden op EU-niveau (basisoptie)

De lidstaten houden vast aan de bestaande beperkingen op het gebruik van fosfaten in detergentia of voeren nieuwe beperkingen in op dit gebied.

5.2. Optie 2: Vrijwillige maatregelen van de industrie

Formuleerders van detergentia verplichten zich er uit eigen beweging toe STPP (natriumtripolyfosfaat) te vervangen door alternatieve stoffen.

5.3. Optie 3: Een algeheel verbod op het gebruik van fosfaten in alle detergentia

Het gebruik van fosfaten wordt voor alle soorten detergentia verboden.

5.4. Optie 4: Beperking van het fosfaatgehalte in wasmiddelen

Het gebruik van fosfaten wordt alleen beperkt voor wasmiddelen en niet voor detergentia voor vaatwasmachines (VWM) of voor industrieel en institutioneel gebruik (I&I).

5.5. Optie 5: Vaststelling van grenswaarden voor het fosfaatgehalte in detergentia.

Het fosfaatgehalte wordt voor verschillende soorten detergentia beperkt tot bepaalde concentraties.

6. BEOORDELING VAN HET EFFECT VAN DE BELEIDSOPTIES

6.1. Optie 1: Geen optreden op EU-niveau; de beslissing om maatregelen te treffen wordt aan de lidstaten overgelaten (basisoptie)

Eutrofiëring op lokaal niveau kan ook zonder EU-maatregelen naar behoren worden aangepakt. Op regionaal niveau is de situatie evenwel anders: hier is zelfs een gecoördineerd optreden door de lidstaten niet effectief genoeg gebleken. Lidstaten die in het kader van de strategie voor de Oostzee en in het stroomgebied van de Donau samenwerken, pleiten voor maatregelen van de EU. Deze optie zou echter noch een verbetering van de werking van de interne markt met zich meebrengen, noch lasten helpen voorkomen die voor overheidsinstanties en de industrie aan de wederzijdse erkenning kleven. In het licht van de huidige ontwikkelingen op de markt valt een langzame vermindering van het van detergentia uitgaande eutrofiëringsrisico te verwachten. De kosten voor de verwijdering van fosfaten uit afvalwater zullen naar verwachting rond 2015 een hoogtepunt bereiken als gevolg van een hoger aantal aansluitingen op afvalwaterzuiveringsinstallaties (met name in de EU12) en zullen daarna langzaam afnemen naar gelang van de marktontwikkeling wat betreft het gebruik van fosfaten.

6.2. Optie 2: Vrijwillige maatregelen van de industrie

Een vrijwillige verbintenis op EU-niveau kan in beginsel tot het gewenste resultaat leiden. Evenwel heeft A.I.S.E., de federatie van Europese formuleerders van detergentia, die 90% van de markt vertegenwoordigt, aangegeven niet tot een dergelijke verbintenis bereid te zijn.

6.3. Optie 3: Een algeheel verbod op het gebruik van fosfaten in alle detergentia

Een algeheel verbod op het gebruik van fosfaten in detergentia zou het meest effectieve middel zijn om het eutrofiëringsrisico op EU-niveau terug te dringen. Het is niet haalbaar om de voordelen van een dergelijke aanpak te kwantificeren of in geldswaarde uit te drukken; deze zouden in ieder geval parallel aan de marktontwikkeling inzake het gebruik van fosfaten een dalende lijn vertonen.

Met deze optie zouden de bedrijfskosten van afvalwaterzuiveringsinstallaties met 10 tot 693 miljoen euro per jaar kunnen worden verminderd. Mettertijd zou de kostenbesparing in eerste instantie toenemen en in 2015 een hoogtepunt bereiken gelet op het hogere aantal aansluitingen op afvalwaterzuiveringsinstallaties, en vervolgens langzaam afnemen naar

gelang van de trend van het fosfaatgebruik die de markt te zien zal geven. De totale kosten die voor producenten van detergentia gemoeid zouden zijn met de ontwikkeling van nieuwe formules bedragen 20 tot 142 miljoen euro (eenmalige kosten). De nettobaten zouden derhalve binnen 1 à 2 jaar opwegen tegen de kosten. Er zijn momenteel echter geen technisch haalbare alternatieven voor I&I-producten beschikbaar, terwijl met betrekking tot VWM-producten nog niet alle problemen op het vlak van technische prestaties zijn opgelost. Hierdoor zouden hoge bijkomende kosten voor onderzoek en innovatie ontstaan – in het bijzonder het mkb heeft hierover zijn bezorgdheid geuit. Consumenten en professionele gebruikers zouden bovendien met problemen te kampen krijgen als gevolg van minder goed presterende detergentia.

Naar verwachting zouden fosfaatproducenten fabrieken moeten sluiten en zouden er 3 000 tot 5 000 banen verdwijnen, wat slechts ten dele zou kunnen worden gecompenseerd door een groei van de werkgelegenheid bij producenten van alternatieve stoffen.

Onderzoek naar alternatieven voor fosfaten heeft niet uitgewezen dat hiervan risico's voor de menselijke gezondheid of het milieu uitgaan, maar gezien de onvolledigheid van de gegevens kan dit over fosfonaten, polycarboxylaten en EDTA nog niet met zekerheid worden gezegd.

Met deze optie zou de interne markt voor detergentia volledig worden geharmoniseerd, waardoor de extra kosten die voor de industrie en de overheid ontstaan als gevolg van de huidige versnippering, zouden komen te vervallen en lasten in verband met wederzijdse erkenning zouden worden voorkomen.

6.4. Optie 4: Beperking van het fosfaatgehalte in wasmiddelen

De beperking van het fosfaatgehalte in wasmiddelen zou wat betreft de terugdringing van het eutrofiëringsrisico minder effect sorteren dan optie 3 (60% van de totale hoeveelheid fosfaten wordt toegepast in wasmiddelen). Het is echter niet mogelijk het verschil te kwantificeren of in geldswaarde uit te drukken.

De bedrijfskosten van afvalwaterzuiveringsinstallaties zouden jaarlijks naar schatting met een bedrag variërend van 6 tot 415 miljoen euro worden verminderd, waarbij in de komende jaren dezelfde trend te verwachten valt als voor optie 3. De totale (eenmalige) kosten voor de ontwikkeling van nieuwe formules voor wasmiddelen worden op rond 13 miljoen euro geraamd. De nettobaten zouden derhalve binnen 1 à 3 jaar opwegen tegen de kosten.

Er zouden zich geen problemen voordoen op het vlak van technische of economische haalbaarheid van alternatieve producten, noch zouden consumenten of professionele gebruikers problemen ondervinden. De fosfaatproducenten gaan ervan uit dat 1 000 tot 1 650 banen zouden verdwijnen, een verlies dat waarschijnlijk niet geheel zou worden gecompenseerd door een groei van de werkgelegenheid bij de producenten van alternatieve stoffen.

Met deze optie zou de interne markt voor wasmiddelen volledig kunnen worden geharmoniseerd, maar niet de markt voor detergentia voor VWM of I&I. Tot dusver zijn slechts twee lidstaten (Zweden en Frankrijk) van plan het gebruik van fosfaten in I&I- en VWM-producten in de nabije toekomst te beperken.

Op de vergadering van de werkgroep Detergentia in november 2009 gaven 14 lidstaten de voorkeur aan optie 4. Deze optie vertoont de grootste overeenkomst met de meeste bestaande

nationale voorschriften, die het gebruik van fosfor niet geheel en al verbieden, maar voor het fosforgehalte limieten vaststellen van 0,2 tot 0,5%. Voor de vastlegging van een grenswaarde op EU-niveau is derhalve verder overleg met de lidstaten vereist.

6.5. Optie 5: Vaststelling van grenswaarden voor het fosfaatgehalte in alle detergentia

Deze optie zou een doeltreffende bijdrage tot de vermindering van het eutrofiëringsrisico kunnen leveren door verschillende limieten vast te stellen voor wasmiddelen en VWM- en I&I-detergentia. Het zou echter moeilijk worden om overeenstemming te bereiken over limieten voor VWM-detergentia en vooral voor I&I-detergentia, vanwege de zeer uiteenlopende technische eisen (vele I&I-detergentia zijn speciaal voor de industriële installaties van de afzonderlijke klanten ontwikkeld). Naar verwachting zou de vaststelling van een bepaalde limiet aanleiding geven tot tal van verzoeken om afwijking op grond van artikel 114 VWEU, wat tot extra administratieve lasten voor de nationale overheden en de Commissie zou leiden.

7. VERGELIJKING VAN DE OPTIES

OPTIE	EFFECTIVITEIT	EFFICIENCY	MILIEUEFFECT	KOSTEN / BATEN
<u>Optie 1:</u> <i>Geen optreden op EU-niveau (basisoptie)</i>	(0) Voortzetting van huidige trends	(0) Geen verandering	(0) Langzame vermindering van het eutrofiëringsrisico	(0) Kosten voor fosforverwijdering blijven op het niveau van 10-693 milj. € p.j., oplopend tot 2015, daarna langzaam dalend
<u>Optie 2:</u> <i>Vrijwillige maatregelen</i>	(+) Mogelijk effectief	(-) Industrie niet bereid tot vrijwillige verbintenis	(+) Vermindering van het eutrofiëringsrisico	(-) Aanzienlijke controlelasten voor de industrie
<u>Optie 3:</u> <i>Algeheel verbod op het gebruik van fosfaten in detergentia</i>	(++) Volledige uitbanning van fosfaten in detergentia	(++) Volledige harmonisatie van de interne markt door één EU-maatregel	(++) Grootste en snelste vermindering van het eutrofiëringsrisico	(--) Kosten voor de ontwikkeling van nieuwe formules bedragen voor het MKB 20 – 142 milj. € (eenmalig). Besparingen afvalwaterzuivering van jaarlijks 10 – 693 milj. € Nettobaten binnen 1 à 2 jaar, maar geen alternatieven voor VWM- en I&I-detergentia – nadelige gevolgen voor gebruikers. 3000 – 5000 banen weg
<u>Optie 4:</u> <i>Beperking van het fosfaatgehalte in wasmiddelen</i>	(+) Uitbanning van 60% van alle fosfaten in detergentia	(+) Volledig geharmoniseerde interne markt voor wasmiddelen	(+) Sterke en snelle vermindering van het eutrofiëringsrisico	(++) Kosten voor de ontwikkeling van nieuwe formules bedragen voor het MKB ca. 13 milj. € Besparingen afvalwaterzuivering van jaarlijks 6 – 415 milj. € Nettobaten binnen 1 à 3 jaar.

				Alternatieven beschikbaar. 1 000-1 650 banen weg
<i>Optie 5: Vaststelling van grenswaarden voor het fosfaatgehalte in detergentia</i>	(+) Tussen optie 3 en optie 4	(-) Moeilijkheid om limieten overeen te komen voor I&I- en VWM-detergentia	(+) Tussen optie 3 en optie 4	(-) Effecten voor marktdeelnemers en gebruikers tussen optie 3 en optie 4 Lasten vanwege verzoeken om afwijking op grond van artikel 114 VWEU

Optie 4 lijkt de beste optie te zijn. Met deze optie zou het risico van eutrofiëring als gevolg van grensoverschrijdende lozingen van fosfaten afkomstig uit detergentia doeltreffender kunnen worden bestreden dan door de lidstaten alleen mogelijk is.

Deze maatregel zou evenredig zijn, omdat technisch en economisch haalbare alternatieven voor fosfaten in wasmiddelen beschikbaar zijn. Formuleerders van detergentia zouden eenmalig rond 13 miljoen euro moeten investeren in de ontwikkeling van nieuwe formules. Deze kosten zouden binnen 1 à 3 jaar goeddeels worden gecompenseerd door besparingen ter hoogte van 6 tot 415 miljoen euro bij de verwijdering van fosfor in afvalwaterzuiveringsinstallaties. De eliminatie van fosfaten uit wasmiddelen is een kosteneffectievere manier om nutriënten te verwijderen dan de behandeling van afvalwater. Anders dan in het geval van optie 3 is het geen probleem om goed functionerende alternatieven te vinden, zodat geen negatieve gevolgen voor de gebruiker ontstaan.

Wel zijn voor fosfaatproducenten negatieve effecten te verwachten in de vorm van het verlies van een deel van hun markt, wat tot de sluiting van fabrieken en een verlies van 1 000 tot 1 650 banen zal leiden. Omdat het gebruik van fosfaten in detergentia in de afgelopen jaren echter reeds aanzienlijk is gedaald, moeten de fosfaatproducenten zich echter sowieso al aanpassen aan deze dalende trend.

Deze optie zorgt voor een geharmoniseerde interne markt voor wasmiddelen. De meerderheid van de lidstaten geeft de voorkeur aan deze optie.

De beleidsoptie heeft geen gevolgen voor de EU-begroting en heeft geen significante administratieve lasten voor ondernemingen tot gevolg.

8. TOEZICHT EN EVALUATIE

De toezichtmechanismen die zijn vastgesteld in de verordening betreffende detergentia of de REACH-verordening kunnen worden toegepast. Het toezicht op het fosfaatgehalte van detergentia betekent slechts een marginale uitbreiding van de bestaande verplichtingen. Toezicht met betrekking tot eutrofiëring vindt reeds plaats binnen het raamwerk van de Kaderrichtlijn Water.